

Reviderad strategisk stadsdelsplan för
Hässleholmen

Innehållsförteckning

Hässleringen, urbant utvecklingsarbete i Borås	1
Hässleholmen, beskrivning av området	1
Analys.....	3
Utvecklingsstrategier.....	5
Målområde <i>Arbete</i>	8
Definition	8
Nuläge med historik	8
BASFakta	8
Kunskapsbaserat utvecklingsarbete.....	9
Övergripande mål.....	9
Planerade insatser under 2009.....	9
Målområde <i>Utbildning</i>	11
Nuläge med historik	11
BASFakta/Nuläge	12
Kunskapsbaserat utvecklingsarbete.....	13
Övergripande mål.....	14
Planerade insatser.....	14
Målområde <i>Trygghet</i>	19
Nuläge med historik	19
BASFakta.....	20
Övergripande mål.....	21
Planerade Insatser.....	21
Målområde <i>Tillväxt</i>	24
Nuläge med historik	24
Planerade insatser.....	25
Strategiskt partnerskap	27

Hässleringen, urbant utvecklingsarbete i Borås

Det urbana utvecklingsarbetet Hässleringen satte igång 2007. I mars undertecknades ett lokalt utvecklingsavtal med staten, och en strategisk stadsdelsplan upprättades den 29 mars. I december 2008 undertecknades ett avtal för tiden 2008-2010. I samband med det nya avtalet har en omfattande revidering av stadsdelsplanen skett. Arbetet med den reviderade stadsdelsplanen har präglats av en mycket större delaktighet än den förra planen. Till exempel har ledarna för de olika målområdena sammanställt insatser i nära samverkan med arbetsgrupper knutna till målområdena.

Planen inleds med tre övergripande delar: *Beskrivning* av området, *analys* av faktorer som påverkar processen, samt beskrivning av *utvecklingsstrategier*. Därefter följer beskrivningar av arbetet inom de olika målområdena arbete, utbildning, trygghet och tillväxt. Som avslutning redovisas de samverkansparter som ingår i det lokala partnerskapet.

Hässleholmen, beskrivning av området

Hässleholmen, en del av Brämhult.

Hässleholmen är en del av kommundelen Brämhult i Borås Stad. Stadsdelen byggdes i slutet av 1960-talet som en del av miljonprogrammet.

Bilden av kommundelen Brämhult präglas av dess indelning i två delar som skiljer sig markant från varandra. *Hässleholmen* är en stadsdel med låg status. Många kulturer är representerade i ett relativt litet bostadsområde med miljonprogrammets typiska kännetecken. Stadsdelen *Brämhult* är ett villaområde med hög status. Segregationens olika utmaningar blir extra tydliga genom områdets karaktär.

Bebyggelse

Större delen av Hässleholmen består av flerfamiljsbostäder från miljonprogrammet på 60- och 70-talen. Även områden med villabebyggelse finns i stadsdelen. Det allmännyttiga bostadsbolaget AB Bostäder har 2 000 av sina 7 000 lägenheter här. Området har relativt stor omflytningsprocent, 26 procent 2008. Det finns ett stort underhållsbehov, men upprustning pågår. Området är väl uthyrt.

Lokaler och institutioner

Lokalförsörjningskontoret i Borås Stad äger och förvaltar vissa av kommundelens byggnader som skolor, förskolor och äldreboenden. Många av kommundelens institutioner, t ex förskolor och äldreboenden, är ombyggda lägenheter som ägs av AB Bostäder. Vissa av dem är även integrerade i lägenhetsboendet. AB Bostäder bidrar med många lokaler i området för olika fritidsverksamheter.

Invånare

Området har en starkt mångkulturell prägel. 49 procent av de 6 450 boende är utrikes födda. Befolkningen är ung; 37 procent är under 25 år och 64 procent är under 45. Endast 14 procent är ålderspensionärer. De största språken för närvarande är albanska, arabiska, bosniska och finska.

Skolor och förskolor på området har en mycket stor andel flerspråkiga barn/elever. Även i personalgrupperna är det mångkulturella inslaget mycket tydligt. Särskilt inom äldreomsorgen

finns många medarbetare från andra kulturer än den svenska, många boende på Hässleholmen.

Många av de boende i flerfamiljshusen saknar arbete. Andelen med missbruksproblem är stor. Många har posttraumatiska stressymtom efter svåra upplevelser i sina hemländer. Andelen barn och ungdomar 0-17 år i hushåll som fått socialbidrag är 9 procent i Brämhults kommun-del (totalt 4 procent för Borås Stad).

Översiktsplan

I juni 2006 antog Kommunfullmäktige en ny översiktsplan för Borås Stad. Planen syftar till en ökad blandning av olika bostadsformer inom såväl stadsdelen Brämhult som Hässleholmen för att bidra till ökad mångfald och en mindre segregerad kommun-del. Aktuella åtgärder syftar till en bättre och tryggare miljö och avser bl a grönområden, bebyggelse och trafik.

Kommunikationer och infrastruktur

Hässleholmen ligger på gångavstånd från stadens centrum. Kommunikationerna är goda till och från stadskärnan. Riksväg 40 följer kommundelens geografiska gräns och ger goda förbindelser till och från Göteborg, Ulricehamn och Jönköping. När det gäller de digitala kommunikationerna finns det fiberanslutningar till flerfamiljshusen. De tekniska förutsättningarna i övrigt är också tillfredställande. Området delas av en genomfartsled, Åsvägen, vars förbindelsetunnlar har stort underhållsbehov. Trafikintensiteten är stor med alltför hög hastighet trots hastighetsbegränsningar.

Lokal service

Centralt beläget på Hässleholmen ligger Hässle torg. Vid torget finns en livsmedelsbutik, Netto, med varierat utbud. Här finns också frisör, en pizzeria samt en affär för frukt, grönsaker och kryddor. Inom bostadsområdet finns Bodakyrkan (Baptistförbundet) och Hässleholmens kyrka (Svenska kyrkan), ett flertal äldreomsorgsenheter, två skolor (Boda- och Fjärdingskolan), och en rad förskolor. Hässlehus fritidsgård och Hässlehus bibliotek ligger vid Hässle torg. Ett stort skogs- och strövområde (Kypeterrängen) gränsar till Hässleholmen.

Samverkansorganisationen Vi Hässleholmen

En samverkansorganisation, Vi Hässleholmen, startade i början på 1990-talet. AB Bostäder, Brämhults kommun-del, Hyresgästföreningen och Svenska kyrkan samverkar här om angelägna gemensamma intressen. Organisationen har en lokal vid Hässle torg där medborgarna kan få råd och hjälp i olika frågor. Lokalen upplåtes också som samlingsplats för att knyta sociala kontakter. Vi-organisationen har tre fast anställda personer, som alla deltar i det urbana utvecklingsarbetet.

Analys

Nedan skildras olika faktorer, som påverkar det urbana utvecklingsarbetets möjligheter till framgång:

Kommundelsorganisationen

Borås Stad är uppdelad på tio kommundelar, en organisation som infördes i två omgångar, 1986 och 1992.

Konsekvenser av kommundelsorganisationen:

- Samhörighet över gränserna mellan olika verksamheter och tjänstemän inom den lilla kommundelen. Samverkansklimatet har utvecklats positivt mot ett helhetstänkande.
- Brister i helhetstänkandet i Borås Stad. Bristerna uppstår när frågor som har ett övergripande intresse hänvisas till en speciell kommundel. För integrationen medför det stor risk att frågan ses som en angelägenhet för utanförskapsområdena med många människor från olika kulturer.
- Helhetssynen i Borås Stad när det gäller integrationsarbetet och den urbana utvecklingsprocessen är i starkt behov av utveckling.

Utbildningssystemets organisation

Kommundelarna ansvarar för förskole- och grundskoleverksamheten samt skolbarnsomsorgen. Gymnasieskolan är organiserad under en central nämnd, Utbildningsnämnden. En nystartad enhet, Utvecklingsenheten, sorterar under Utbildningsnämnden. Enhetens uppdrag är att verka för måluppfyllelse och likvärdighet i kommunens skolor. Arbetet i enheten är under utveckling.

Konsekvenser av utbildningssystemets organisation:

- Den målmedvetna utveckling som sker i Brämhults förskola och grundskola har ingen naturlig uppföljning genom skolsystemet, förskola-grundskola-gymnasium, vilket bidrar till brister i helhetstänkandet.
- De olika kommundelarnas synsätt, t ex när det gäller modersmålsundervisning, kan innebära att satsningar omintetgörs på grund av att de anses röra endast speciella områden. Det kan äventyra de flerspråkiga elevernas möjlighet till framgångsrik utbildning.

Bostads- och lokalbestånd

På Hässleholmen ryms både de för miljonprogrammet typiska flerfamiljshusen och områden med villor. Tillgång till stora lägenheter, låga hyror och ett stort bestånd av lägenheter har bidragit till att många nyanlända familjer har erbjudits lägenheter i området.

Lokalerna för allmän verksamhet ligger spridda i området. Samverkan har ökat, t ex i utbildningsverksamheter för vuxna.

Konsekvenser:

- Det finns en mycket tydlig segregation mellan villaområden och hyreshusområden.
- Skolor och förskolor i hyreshusområdet har få barn/elever med svensk bakgrund.
- Det splittrade lokalbeståndet medför svårigheter i de satsningar som äger rum t ex inom Kedjan och folkhögskolan. Både deltagare och personal måste flytta runt, och

det uppstår hinder för samordning och att ta tillvara möjligheterna i en samsyn inom verksamheterna.

Trafiksituationen

Hässleholmen genomkorsas av en genomfartsled, Åsvägen, mellan stadsdelen Brämhult och centrum. Gångtunnlar finns, men är ofta illa underhållna med dålig belysning och skador i betongen.

Konsekvenser:

- Leden medför stora faror för de boende, som ofta korsar vägen på ett riskabelt sätt i stället för att använda gångtunnlarna.
- Leden medför en olycklig delning av området och minskar möjligheterna till en naturlig gemenskap.

Utvecklingsstrategier

Nedan beskrivs olika strategier för att uppfylla målen i det urbana utvecklingsarbetet.

Organisation

Organisationen för det urbana utvecklingsarbetet bygger på aktiv delaktighet från olika samverkansparter. I styrgruppen ingår ledare från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Polismyndigheten, BrämHulta företagarförening, kommunledningen Borås Stad, AB Bostäder, Socialkontoret och Kommundel Brämhult. En strategisk ledningsgrupp bereder frågor till styrgruppen. Den strategiska ledningsgruppen består av ledare för de olika målområdena och representanter för perspektiven *Folkhälsa* samt *Demokrati och delaktighet*. En ledningsgrupp finns till varje målområde. Stormöten i form av frukostmöten, Strategiforum, inbjuder många att ta del av information och bidra med synpunkter och idéer i utvecklingsarbetet.

Förväntade effekter:

- Organisationen syftar till att skapa en effektiv process i bred samverkan där helhets-syn, delaktighet och underifrånperspektiv hålls levande.

Årscykel som redskap för strukturerad utveckling

En årscykel med viktiga datum, t ex budgetens hållpunkter för de olika samverkansparterna, för den urbana utvecklingens olika faser mm, är ett redskap i processen.

Förväntade effekter:

- Årscykeln skapar framförhållning och genom detta möjligheter att planera ekonomiska insatser.
- Cykeln skapar framförhållning för uppdatering av planer, uppföljningar mm.

Handlingsplaner som komplement till strategiska stadsdelsplanen

I samverkan mellan de olika parterna utformas handlingsplaner för varje insats som beskrivs i den strategiska stadsdelsplanen. Handlingsplanerna beskriver delmål, metod och finansiering.

Förväntade effekter:

- Varje insats blir mer utförligt dokumenterad än i stadsdelsplanen.
- Handlingsplanen skapar delaktighet och förankring hos de olika samverkansparterna.

Folkhälsoperspektivet

Folkhälsoenheten inom Fritids- och turismnämnden i Borås Stad deltar i den urbana utvecklingsprocessen. Två representanter från enheten ingår i den strategiska ledningsgruppen. Enheten har gett pengar till olika projekt, t ex utveckling av ungdomsrådet. Folkhälsoenheten bidrar även till att identifiera folkhälsomål inom de olika målområdena. Hälso- och sjukvårdsnämnden har gett pengar till två folkhälsosamordnare, varav den ena tjänsten placeras på Hässleholmen. I beskrivningen av insatser inom målområdena redovisas kopplingar till mål för folkhälsoarbetet 2009.

Förväntade effekter:

- Folkhälsoenhetens engagemang i arbetet gör att folkhälsoperspektivet hålls levande som en gemensam grund.

Demokrati och delaktighet

Perspektivet *demokrati och delaktighet* genomsyrar alla målområden. I den strategiska ledningsgruppen ingår som företrädare för detta perspektiv ledaren för Vi Hässleholmen. Olika grupper ger underlag för arbetet och garanti för att perspektivet hålls levande.

Exempel på grupper inom perspektivområdet:

- *Ungdomsråd*, som är referensgrupp till kommundelsnämnden i ungdomsfrågor.

- *Föreningsråd*. Sedan 2007 har föreningar samlats för att dels samtala om aktiviteter och arrangemang, dels diskutera situationen på Hässleholmen. Hösten 2008 beslutades att bilda Hässleholmens lokala föreningsråd. Föreningarna kände behov av att kunna påverka Hässleholmens framtid i större utsträckning.

- *Medborgardialog*. Våren 2007 gjordes en behovsinventering på Hässleholmen. Ett av resultaten var ”medborgardialog”, ett forum där politiker i kommundelsnämnden möter boende på Hässleholmen. Teman bestäms gemensamt av politiker och boende.

- *Religionsgruppen*, med företrädare för olika religiösa samfund som har medlemmar inom området. Gruppens inriktning är att genom att öka kunskapen om sina olika religioner skapa ökad förståelse.

- *Internationella gruppen*, som är sammansatt av medarbetare på Hässleholmen från olika kulturer. Gruppen är referensgrupp till strategiska ledningsgruppen för att ge ett mångkulturellt perspektiv i olika frågor.

Boendeanalysen inom Bärkraft. Den kulturanalys som pågår med frirumsmetoden som grund har som ett av sina områden analys av boendegruppen. Processen ger en stor mängd boende möjlighet att delta med sina åsikter och idéer.

Förväntade effekter:

- Arbetet inom perspektivområdet får betydelse för att skapa delaktighet och på så sätt stärka demokratin.
- De olika grupperna med sina skiftande karaktärer håller underifrånperspektivet levande inom processen.

Tvärsektoriellt samarbete för att öka tryggheten

Ett tvärsektoriellt samarbete pågår inom det lokala nätverket och inom lokalt Brå på Hässleholmen, med mål att stödja ungdomar på området. Polisens nya arbetssätt, *Tillit*, bygger på närvaro i området och samverkan med områdets olika aktörer.

Förväntade effekter:

- Arbetet med ökad trygghet blir mer framgångsrikt tack vare samverkan.

Språkets betydelse för framgång

En grundförutsättning i det urbana utvecklingsarbetet är medvetenhet om språkets betydelse för framgång. Denna medvetenhet är grundad på forskning som framhåller modersmålets betydelse för lärande i alla ämnen och barnens förmåga att lära flera språk samtidigt. Medvetenheten har effekter dels på den utveckling som pågår i förskola och skola, dels i synsättet på språklig kompetens. Alla verksamheter inom stadsdelen strävar att ta tillvara den flerspråkiga kompetensen hos olika medarbetare.

Förväntade effekter:

- Ökad måluppfyllelse
- Flerkulturell kompetens tas till vara.

Utvärdering, uppföljning, skapande av ny kunskap

De utvärderingar som har startats i projektet Kedjan innefattar formativ utvärdering¹ vid sidan av en kvantitativ utvärdering i kombination med en kulturanalys enligt frirumsmetoden i samverkan med Högskolan i Borås och Mälardalens högskola, Bärkraft. Kombinationen av olika utvärderingsvägar till en helhet är strategin för utvärdering inom Hässleringen.

Förväntade effekter:

- En medveten uppföljnings- och utvärderingsstrategi bidrar till att förankra processerna och ger möjlighet till erfarenhetsutbyte i ett större perspektiv.
- Den formativa utvärderingen förväntas utgöra ett redskap i lärprocessen inom Kedjan.
- Bärkraftsprocessen kan skapa ny kunskap om faktorer av betydelse i integrationsarbetet.
- Bärkraftsprocessen ger ett underifrånperspektiv i utvärdering och utveckling.

¹ Med formativ utvärdering menas en typ av bedömning, som syftar till att under pågående verksamhet forma och styra verksamheten åt rätt håll. Den information som kommer fram under processen tas tillvara kontinuerligt för att stimulera till lärande och utveckling.

Målområde *Arbete*

Definition

Begreppet *Arbete* avser både den öppna arbetsmarknaden och inom den alternativa arbetsmarknaden.

Nuläge med historik

Den 1 september 2008 startade *Kedjan* som är ett projekt med stöd från Europeiska socialfonden. Kedjan är en samverkan mellan Kommunel Brämhult och Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt Individ- och familjeomsorgen och ett flertal andra samverkansparter. Syftet med Kedjan är att öka sysselsättningen hos de boende på Hässleholmen som idag får försörjningsstöd eller har annan offentlig försörjning. Projektet löper över tre år.

Samtliga samverkande parter har oro för att en stor del av befolkningen på Hässleholmen inte klarar av att arbeta beroende på psykosomatiska problem eller annan psykisk ohälsa. För många beror arbetsoförmågan på obehandlade psykiska trauman. I nuläget är det svårt att finna lämpligt arbete för dessa personer, och möjligheten att få behandling är begränsad.

Kostnaderna för försörjningsstöd ökade under 2008 jämfört med föregående år. Det var inte fler hushåll som fick försörjningsstöd, men de fick stöd under längre perioder. En förklaring till detta kan vara att många personer med försörjningsstöd har kompetenshöjande praktik, men inte är berättigade till åtgärder från Arbetsförmedlingen och inte heller kommer vidare ut i förvärvsarbete.

Basfakta

Förvärvsfrekvens. Förvärvsfrekvensen för befolkningen på Hässleholmen ligger avsevärt mycket lägre än i övriga delar av Borås Stad. Särskilt låg är förvärvsfrekvensen i åldrarna 25-34. Endast 46,7 procent förvärvsarbetade 2006, vilket kan jämföras med den genomsnittliga förvärvsfrekvensen för Borås Stad som var 77 procent. (Statistiska centralbyrån, SCB).

Arbetslöshet. Hässleholmen har en stor andel öppet arbetslösa jämfört med befolkningen i övriga Borås. I mars 2008 var 5,3 procent av befolkningen på Hässleholmen i åldern 18-64 år öppet arbetslösa. Motsvarande siffra för Borås Stad var 2,4 procent. Andelen öppet arbetslösa i åldersgruppen 18-24 var 6,5 procent. Av de utrikes födda i stadsdelen var 6,4 procent öppet arbetslösa. Fördelningen mellan könen var i stort sett jämn (SCB).

Ohälsa. Ohälsotalet för Hässleholmen var 52,2 för år 2007 (SCB). Det ligger högt i jämförelse med ohälsotalet för hela Borås som var 40,1. Dessutom är endast de personer som får ersättning av Försäkringskassan medräknade. De som får försörjningsstöd och är sjuka tillkommer.

Försörjningsstöd. Enligt Folkhälsoenhetens redovisning i september 2008 av statistik från SCB fick 4 procent av hushållen i åldrarna 30-64 försörjningsstöd i Brämhults kommunel. För Borås Stad var siffran 1 procent. Andelen barn och ungdomar i åldrarna 0-17 år i hushåll som fick försörjningsstöd var i samma mätning 8 procent, mot endast 2 procent för Borås Stad (Välfärdsbokslut 2008). Eftersom det stora flertalet familjer med försörjningsstöd bor i

stadsdelen Hässleholmen kan man anta att dessa siffror i stort sett gäller förhållandena på Hässleholmen.

Kunskapsbaserat utvecklingsarbete

I målområdet ska kunskaper från den arbetsmarknadspolitiska forskningen tas till vara. Ett exempel på detta är de rapporter som Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering regelbundet publicerar. De årliga arbetsmarknadsdagarna som Sveriges kommuner och landsting anordnar är ett annat exempel.

Forskning om psykologiska trauman och krisarbete är en viktig del av kunskapsbasen. I Sverige är Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri ledande inom området.

Kommunledningen följer noggrant utvecklingen av försörjningsstödet. Jämförelser görs regelbundet med sjuhäradskommunerna samt med sex andra kommuner av likartad storlek som Borås.

För verksamheterna i målområdet är det viktigt att forskningen successivt implementeras. Alla socialsekreterare i Individ- och familjeomsorgen kommer 2009 att medverka i Bärkraftsprocessen (se sid 6), där kunskapen om såväl den egna organisationens kultur som sina samverkansparter ger möjligheter att öka kvaliteten i arbetet.

Övergripande mål

Befolkningen på Hässleholmen i arbetsför ålder ska ha ett arbete på den öppna eller alternativa arbetsmarknaden. Målet är kopplat till Borås Stads folkhälsoarbete och fokuserar särskilt på följande indikatorer:

- Förvärvsfrekvensen i åldersgruppen 25-34 år
- Arbetslösa unga som är 18- 24 år
- Andelen barn och ungdomar i åldern 0-17 år i hushåll med försörjningsstöd.

Planerade insatser under 2009

▪ Insatser inom EU-projektet Kedjan enligt projektplanen

Mål:

Insatserna inom Kedjan ska leda till följande resultat för befolkningen på Hässleholmen under 2009:

- Andelen förvärvsaktiva i åldern 25- 34 år ökar med 5 procent.
- Andelen arbetslösa i åldern 18- 24 år minskar med 5 procent.
- Ohälsotalet sänks med 5 procent.
- Andelen barn och ungdomar i åldern 0- 17 år i hushåll med försörjningsstöd minskar med 5 procent.

Samverkanspartners. Kedjan bygger på en omfattande samverkan med bl.a. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, AB Bostäder, Primärvården samt Individ- och familjeomsorgen.

Uppföljning sker fortlöpande inom ledningsgruppen för Kedjan och ledningsgruppen för målområde Arbete.

Utvärdering Extern utvärdering som löper under hela projekttiden enligt följande:

- Kvantitativ utvärdering genom företaget Payoff.nu
- Formativ utvärdering genom företaget Perceptio
- Process med utvärderingsinslag i samverkan med Högskolan i Borås: Bärkraft

▪ **Identifiera målgruppen**

Mål:

Under 2009 identifiera de som bor på Hässleholmen, saknar arbete inom den öppna eller alternativa arbetsmarknaden och har offentlig försörjning.

Metod

- Att aktuella register hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan under 2009 skall genomgå för att identifiera målgruppen.
- Att Individ- och familjeomsorgen gör en systematisk genomgång av samtliga klienter under 2009 för att identifiera samtliga som saknar arbete.

Samverkanspartners. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt Individ- och familjeomsorgen ansvarar tillsammans för detta arbete.

Uppföljning kommer att ske inom ledningsgruppen för målområde Arbete vid möten ca 8 ggr per år.

Utvärdering görs av ledningsgruppen för målområde Arbete. Intern utvärdering.

▪ **Start av en ny verksamhet som en arbetsförberedande insats inom Kedjan för personer med psykisk ohälsa.**

Mål. En ny verksamhet ska starta under 2009.

Samverkanspartners. Boda vårdcentral, bedömningsteamet på Solhem, primärvården, psykiatri, introduktionscenter, folkhälsoenheten och Röda Korset.

Uppföljning kommer i första hand att göras fortlöpande av ledningsgruppen för målområde Arbete, men även med de olika samverkande parterna.

Utvärdering kommer att göras av ledningsgruppen för målområde Arbete. Intern utvärdering

Målområde *Utbildning*

Nuläge med historik

Bodaskolan har sitt upptagningsområde från Myråsskolan med Brämhult, Ekarängskolan med Hulta och Sörmarken samt Fjärdingskolan, som finns på Hässleholmen och där 97 procent av eleverna har utlandsfödda föräldrar. På Hässleholmen finns fem förskolor och en öppen förskola. Majoriteten av barnen har utlandsfödda föräldrar. Kommunens tre grundskolor har organiserat internationella klasser för nyanlända elever. Myråsskolan i stadsdelen Brämhult tar i sin internationella klass emot elever från Hässleholmen, som integreras i klasser på skolan. Ett av kommunens/kommunens viktigaste utvecklingsområden är undervisningen för flerspråkiga elever. Våren 2009 görs en omfattande utredning som ska ge svar på hur denna ska bedrivas.

Viskadalens folkhögskola har under många år bedrivit undervisning på Hässleholmen. Med stöd från AB Bostäder, Borås Stad, Brämhults Kommun och Hyresgästföreningen bildades i december 2007 Skolföreningen Dagfolkfolkhögskolan på Hässleholmen i Borås. Skolan, med Västra Sveriges Arbetares Folkhögskola som huvudman, driver en allmän kurs med syfte grundskolekompetens samt en halvfartskurs *Vi-skolan*, mer inriktad på undervisning om samhället idag. Skolan är för närvarande inrymd i hyresgästernas kvarterstuga samt delar av Hässlehus fritidsgård. Skolföreningens vision är att driva folkhögskola under ett tak 2011 och har 2008 och 2009 hos Folkbildningsrådet sökt att bli en egen statsfinansierad folkhögskola.

I Borås Stad finns fem kommunala gymnasieskolor, Almås-, Bäckäng-, Sven Erikson-, Tullen- och Viskastrandsgymnasiet. En stor del av Hässleholmens elever hamnar på Tullengymnasiet, det individuella programmet.

Vuxenutbildningen i Borås bedriver bl. a. sfi-utbildning. Samverkan med denna verksamhet pågår sedan lång tid i olika former, vilka beskrivs nedan.

Högskolan i Borås har ett utvecklingsarbete som ska ta till vara kompetensen hos nyanlända och underlätta t ex validering och komplettering av kompetens för inträde på arbetsmarknaden.

Olika insatser ska ge stöd till föräldrar att komma in på arbetsmarknaden och genom detta ge barnen större möjligheter till framgång i sin utveckling. 2003 startade projektet Öppna utsikter där mödrar till barn på Silviagårdens förskola fick sin sfi-utbildning i anslutning till förskolan i nära samverkan med Vuxenutbildningen. Förutom undervisning i svenska ingick praktik, friskvård, föräldrarutbildning mm. Projektet implementerades i den ordinarie verksamheten i Brämhult 2006. 2005 startade ett likartat projekt med målgrupp fäder till barn på skolor och förskolor i kommunen, Mannakraft.

Den 1 sept. 2008 startade projektet Kedjan. Målgruppen från Öppna utsikter och Mannakraft har inkluderats i projektet. Inom Kedjan pågår olika utbildningar, t ex svenska språket, kompletterande gymnasiekurser, datautbildning, yrkesutbildningar, jobbsökarkurser, entreprenörsutbildning.

Under 2007-2008 har det brottsförebyggande arbetet systematiserats och utvecklats. En av de prioriterade frågorna är föräldrautbildning, att stärka de vuxna och föräldrarna. Under 2008

utbildades 8 COPE-handledare². Sedan genomfördes den första COPE-kursen med 18 föräldrar (barn 3-12 år). Kursen fick både stor uppskattning och goda resultat. COPE-kurserna kommer att fortsätta under 2009 och även omfatta tonårsföräldrar.

Basfakta/Nuläge

De uppgifter som gäller elever på Bodaskolan sammanfattar uppgifter som gäller elever från stadsdelarna Brämhult, Hulta och Hässleholmen.

Förgymnasial utbildning kortare än 9 år	712 personer
Förgymnasial utbildning 9 år	869 personer
Gymnasial utbildning högst tvåårig	914 personer
Gymnasial utbildning 3 år	769 personer
Eftergymnasial utbildning kortare än 3 år	513 personer
Eftergymnasial utbildning 3 år eller längre	536 personer
Uppgifter om utbildning saknas	334 personer
Totalt:	4647 personer

Antal deltagare Dagfolkhögskolan 07/08	41 personer
Antal deltagare som slutfört sina studier	13 personer
Varav erhållit omdöme (grundskolans mål)	2 personer
Varav erhållit intyg	11 personer

Antal deltagare Kedjan c:a 100 personer

Antal elever Tullengymnasiet, individuellt gymnasieprogram 08/09(från Bodaskolan) 191 elever

Andel behöriga enligt bedömningsinstrumentet 79 %

Andel behöriga till universitet/högskola 93 % (Borås)
Andel som fullföljde utbildningen inom 4 år 77 % (Borås)

Elevernas trygghet

I skolklimatundersökningen VT 08 anger eleverna den upplevda tryggheten;

Bodaskolan: betyg 5.2 (max 6.0)
Fjärdingskolan: betyg 5.1 (max 6.0)

Måluppfyllelse

Målen i år 5	Svenska	SV A	Läsförståelse	Matematik
Fjärdingskolan	80 %	29 %	80 %	80 %
Bodaskolan	34 %	52 %	89 %	74 %

Målen i år 9	Matematik	Behörighet nat.program	Meritvärde
	69 %	79 %	189

Betyg år 9 Elever med utländsk bakgrund (86 st)

² COPE, Community Parent Education Program är ett föräldrautbildningsprogram utvecklat av Charles Cunningham Canada

	Matematik	Svenska	Engelska	Behörig nat.prog
	64	66	74	58
Modersmålsundervisning				
Antal elever som är berättigade till modersmålsundervisning	Fjärdingskolan	43		
	Bodaskolan	327		
Antal elever som deltar i Modersmålsundervisning	Fjärdingskolan	16		
	Bodaskolan	156		
Antal elever som har studiehandledning på sitt modersmål	Fjärdingskolan	5		
	Bodaskolan	0		
Antal elever som deltar i undervisning i SV A ³	Fjärdingskolan	0		
	Bodaskolan	64		
Antal olika modersmål	Fjärdingskolan	28		
	Bodaskolan	33		
Antal språkstödjare ⁴	Fjärdingskolan	2 albanska, 1 kurdiska		
	Bodaskolan	0		

Förskolor på Hässleholmen:	Antal barn med utlandsfödda föräldrar.	Antal modersmål
Silviagården	47 (av totalt 48 barn)	14
Holmen	38 (av totalt 57 barn)	11
Hässlegården	122 (av totalt 142 barn)	21
Tunnlandsgården	28 (32)	-
Åsgården	38 (64)	12

Kunskapsbaserat utvecklingsarbete

I förskolor-skolor-fritidsgårdars utvecklingsarbete är flera lärosäten/nätverk knutna till olika enheter. Nedan följer exempel på dessa kopplingar.

Fjärdingskolan, Bodagården, Bodaskolan: *Frirumsmetoden*, Mälardalens Högskola
Brämhultsgården, Hässlehus fritidsgård: *Bärkraft*, Högskolan i Borås och Mälardalens Högskola. Jönköpings Högskola.

Fjärdingskolan: Mentorsprogrammet *Näktergalen*, Högskolan i Borås

Silviagården: Nätverk *Mångfald idéskola*

Hässlegården/Tunnlandsgården: Reggio Emilia, Högskolan i Borås

Alla skolor: *Språkutvecklande möten*, Högskolan i Borås

³ SV A är en förkortning av ämnet Svenska som andraspråk

⁴ Språkstödjare är lärare med annat modersmål än svenska, som i sin verksamhet ger elever stöd i sin kunskapsinhämtning på modersmålet.

Alla skolledare genomför skolledarutbildningen Didaktikcentrum.

Övergripande mål

Borås Stad och Brämhults kommun del har som övergripande mål inom område *Utbildning* två delar:

- ökad *måluppfyllelse*,

år 5:	2009: 85 % G	2012: 98 % G (Borås Stad)
år 9:	2009: 80 % G	2012: 85 % G (Borås Stad)
Meritvärde gymnasiet:		2012: 220 p (Borås Stad)
Gymnasieskolornas resultat		2012: Klart bättre än riksgenomsnittet
		2011: 80 % slutbetyg utan något IG

- ökad *likvärdighet* i alla skolor

Uppföljning:

Vid uppföljningen av måluppfyllelsen ska elever från Hässleholmen redovisas separat.

Dagfolkhögskolans mål

- Vidga varje persons delaktighet i det svenska samhället både för sig själv och sin familj
- Öka självständigheten att söka vidare kunskap från olika källor
- Rusta deltagaren för att utvecklas efter sina förutsättningar i sin egen takt mot dennes mål
- Höja livskvaliteten
- Påverka den långsiktiga samhällsutvecklingen

Mål utbildningsinsatser Kedjan:

Skapa möjligheter för deltagarna att komma närmare arbetsmarknaden.

Planerade insatser

▪ Skapande av familjecentral på Hässleholmen

Mål: *Start och etablering av en familjecentral på Hässleholmen*
Start av stöd och vägledning för föräldrar med barn 0-5 år
När: Begränsad omfattning den 1 sep 2009, fullt utbyggd 2011
Vem: Förskolelärare, bibliotekarie, social rådgivare, BVC, MVC

Samverkans-
partners: Socialnämnden, primärvården, Brämhults Kommun del

Uppföljning: Avstämning planering mars, juni, aug.

Utvärdering: Januari/juni/2010, januari/2011

Folkhälsa: Indikatorer *kariesfria barn*
- Andelen kariesfria 6-åringar ökar med 5 % för att på sikt nå kommunnivå

▪ Föräldrautbildning

Mål *Genomföra 3 COPE-utbildningar för föräldrar under 2009*
Skapa ett nätverk med föräldragruppen som hade sin COPE-utbildning 2008.

Stärkt föräldraroll genom föräldrautbildning.

När: I februari 2009 startar två COPE-utbildningar (en för 3-12 år, en för 13-18 år), under hösten 2009 genomförs en COPE (för 13-18 år)

Vem: COPE-handledare från Göta och Norrby kommun del samt Brämhult, samverkan med Hässlegårdens förskolelärare

Samverkans-
partners:

SPKC, (Specialpedagogiskt kompetenscentrum i Borås), Göta/Norrby/
Brämhults Kommun del

Uppföljning: Sker fortlöpande under kurserna (8 tillfällen/kurs)

Utvärdering: Sker efter genomförd kurs VT/HT

Folkhälsa: Indikatorer *elever år 8 som har en vuxen i sin närhet*

- Öka andelen elever i år 8 som uppger att de har en vuxen i sin närhet som de kan prata öppet och förtroget med till 92 procent.

▪ **Central organisation och policy kring svenska som andraspråksundervisning /studiehandledning/modersmålsundervisning.**

Mål *Skapa en organisation och en språkpolicy kring svenska som andraspråksundervisning/studiehandledning/modersmålsundervisning.*

När: december 2009

Vem: Alla lärare i kommun delen och på Ekarängskolan

Samverkans-
partners:

Högskolan i Borås, Trandareds/Brämhults Kommun del

Uppföljning: Fortlöpande under 2009

Utvärdering: juni 2009 och januari 2010

Folkhälsa: Indikator: *Elever i år 9 med godkända avgångsbetyg*

Andelen elever med godkända betyg i år 9 ökar till riksnivån (89 procent)

▪ **Utbildning i språkbedömningsmetodik**

Mål *All personal i förskolan ska utbildas i bedömningsmetoden TRAS (Tidig registrering av språket)*

När: Alla enheter har påbörjat/infört TRAS under 2009/2010

Vem: Alla förskolor/förskoleklasser i kommun delen

Samverkans-
partners:

Utvecklingsenheten, Borås Stad, Brämhults kommun del

Uppföljning: mars (efter studiedagen), juni 2009, januari 2010

Utvärdering: Kvalitetsredovisning 08/09 (juni 2009)

▪ **Utveckling av matematikundervisningen**

Mål *Införa Borås Stads matematikplattform i alla förskolor/förskoleklasser
Ökad matematikmedvetenhet i pedagogernas undervisning.*

När: Under 2009

Vem: Alla förskolor och förskoleklasser (2010 även år 1-3)

Samverkans-
partners: Utvecklingsenheten Borås Stad, Brämhults Kommun

Uppföljning: juni 2009, januari 2010

Utvärdering: Kvalitetsredovisning 08/09 (juni 2009)

▪ **Utveckling av stöd till elever i behov av särskilt stöd.**

Mål *Utveckling, systematisering och skapande av rutiner för att säkerställa behoven
av stöd till barn och elever med särskilt stöd.
Utveckling/ användning av åtgärdsprogram och individuella åtgärdsprogram.*

När: Under 2009

Vem: Alla förskolor/skolor i kommundelen, specialpedagogerna,

Samverkans-
partners: SPKC, utvecklingsenheten, Brämhults kommun

Uppföljning: juni 2009, januari 2010

Utvärdering: Kvalitetsredovisning 08/09 (juni 2009)

Folkhälsa: Indikator: *Elever i år 9 med godkända avgångsbetyg*

▪ **Utveckling av elevinflytande**

Mål *Utveckla former för ungdomarnas möjligheter till ökat demokratiskt
inflytande.
Utveckla Fjärdingskolans elevkulturanalys till en konkret handlingsplan
med mål och medel.
Skapa former för delaktighet för ungdomarna på Fjärdingskolan och
Bodaskolan gällande Bärkraft.*

När: Under 2009

Vem: Fritidsgårdarna i Brämhult, ungdomsrådet, elevråden på Fjärdingskolan
och Bodaskolan.

Samverkans-
partners: Högskolan i Borås, Mälardalens Högskola

Uppföljning: Skolklimatundersökning april, juni 2009, januari 2010

Utvärdering: Kvalitetsredovisning 08/09 (juni 2009)

▪ **Minskat skolk i skolan**

Mål *Minskat antal elever som är frånvarande ifrån lektioner i skolan.
Utveckla metoder för att tidigt förebygga "skolk".
Skapa rutiner för uppföljning/kontroll av elevers frånvaro.
Utveckla och organisera SSP, en samverkansmetod mellan
Skola-Socialtjänst-Polis*

När: Under 2009

Vem: Fjärdingskolan, Bodaskolan, Lokala nätverket, SPKC, Utvecklings-
enheten

Samverkans-partners: Alla kommundelar, SPKC, Utvecklingsenheten, socialtjänsten,
polisen, AB Bostäder, ungdomscoach, Tullengymnasiet, Fältgrup-
pen, ungdomssamordnare, Fritid/skola

Uppföljning: juni 2009

Utvärdering: januari 2010

Folkhälsa: Indikator: *Elever i år 9 med godkända avgångsbetyg*

▪ **Mentorsverksamhet på Fjärdingskolan**

Mål *13 elever på Fjärdingskolan ska ha en egen mentor från Högskolan i Borås
under 2008/2009 (Näktergalen)
Ökad kunskap och livserfarenhet hos elever och studenter.*

När: VT 2009

Vem: Elever/personal Fjärdingskolan, Studenter Högskolan i Borås, Högskolan

Samverkans-
partners: Högskolan i Borås, Norrby/Brämhults Kommun

Uppföljning: mars 2009

Utvärdering: juni 2009

▪ **Kulturskolefilial på Hässleholmen**

Mål *Start/etablering av en kulturskolefilial på Hässleholmen
Skapa möjligheter för ungdomar på Hässleholmen att pröva
kulturskolans olika inriktningar.*

När: Start HT 2009

Vem: Kulturskolan i Borås, Fjärdingskolan, Bodaskolan, Hässlehus fritidsgård

Samverkans-
partners: Kulturskolan, Brämhults Kommun

Uppföljning: Planering april 2009, augusti 2009

Utvärdering: januari 2010

▪ **Sommarskola på Bodaskolan**

Mål *Genomföra sommarskola på Bodaskolan.
Höjd måluppfyllelse för 25 elever som deltar i sommarskolan i ämnena svenska, matematik, engelska.*

När: Under juni månad 2009

Vem: Bodaskolan, Hässlehus fritidsgård

Samverkans-
partners: Brämhults Kommun

Uppföljning:

Utvärdering: juni 2009

Folkhälsa: Indikator: *Elever i år 9 med godkända avgångsbetyg*

▪ **Läsläsning på Boda- och Fjärdingskolan**

Mål *Läsläsningsstöd för elever på Boda- och Fjärdingskolan
Högre måluppfyllelse genom läsläsningsstödet.*

När: VT 2009

Vem: Hässlehus fritidsgård, Rädda barnen, Skolorna

Samverkans-
Partners: Rädda barnen, Brämhults Kommun

Folkhälsa: Indikator: *Elever i år 9 med godkända avgångsbetyg*

Målområde *Trygghet*

Nuläge med historik

Hässleholmen följer ur trygghetssynpunkt övriga miljonprojekts utveckling i Sverige, om än med lite eftersläpning. Under slutet av 1980-talet ökade otryggheten. I början av 1990-talet var antalet outhyrda lägenheter stort, vilket skapade förutsättningar för en flyktingförläggning i området. 1992-1995 drev dåvarande Statens Invandrarverk en förläggning för 700 asylsökande. Invandrarverket disponerade då 144 lägenheter i området. Flyktingförläggningen tvingade fram en samverkan mellan myndigheter och organisationer som i vissa delar finns kvar än idag.

Under slutet av 1990- och början av 2000-talet blev den ökande otryggheten tydligt märkbar. Ökad nedskräpning, ökat klotter, fler källar- och bilinbrott, ökad skadegörelse och fler bränder ägde rum under denna period.

År 2003 tog AB Bostäder initiativ till en strategi som gick ut på att bekämpa tendenserna från grunden. I detta arbete engagerades såväl myndigheter, organisationer som hyresgäster. Detta arbete pågår ännu, om än i olika utformningar.

Från 2006 har AB Bostäders underhållsåtgärder för trygghet ökat inom området. Exempel på detta är upprustning av parkeringsdäck och bättre utomhusbelysning. Stora förändringar har märkts efterhand, och arbetet är sannolikt en del av förklaringen till den positiva förändring som visas i nedanstående tabeller.

Trots att trygghetstalet på Hässleholmen fortfarande är relativt lågt kan man se en fördubbling sedan 2003. Området är nu i paritet med huvuddelen av Borås kommundelar.

Samverkan inom målområde *Trygghet*

Det trygghetsskapande arbetet på Hässleholmen har sedan hösten 2006 samordnats i det urbana utvecklingsarbetet Hässleringen, målområde *Trygghet*. De samverkansparter som regelbundet träffas är en förtroendevald boende i området, AB Bostäder (processledare för externa kontakter, arbetsledare i området, en skötselarbetare i området), kommundelen (kommundelschefen, verksamhetschef för barnomsorg-skola-fritid-kultur), Fritids- och turistkontoret (projektledare en säker och trygg kommun), Kommunledningskansliet (planeringssekreterare), Vi Hässleholmen (områdesarbetare). Sammansättningen kan anta olika skepnader över tid. Ledningsgruppen träffas månatligen och inkallar personer med specialkunskap för att nå mål inom vissa speciella insatser.

Trygghetsmätningar

Polisen har årligen, utom 2007, sedan början av 2000-talet gjort trygghetsmätningar i Borås. Mätningarna effektueras av Statistikkonsulterna Jostat & MR Sample AB. Polisens mätningar kommer framgent att göras vartannat år. Dessa trygghetsmätningar har varit en del av de välfärdsbokslut som varje år upprättas i Borås Stad. AB Bostäder gör årligen en omfattande hyresgästenkät som bl. a. har bäring på trygghet och attraktivitet samt rent och snyggt. Enkäten effektueras av AktivBo AB Stockholm. Dessa båda undersökningar är en grundplattform för arbetet inom Målområde *Trygghet*

Olika insatser som införts sedan starten av det urbana utvecklingsarbetet som har betydelse för trygghetsarbetet

Brottsförebyggande råd och nätverksgrupp för ungdomar

Inom det urbana utvecklingsarbetet har - främst för att stödja målområdena *Utbildning* och *Trygghet* - bildats ett lokalt brottsförebyggande råd (lokala BRÅ). Rådet har representanter från Brämhults kommunal, AB Bostäder, Polisen, Socialkontoret och Hyresgästföreningen. Rådets verkställande organ är en nätverksgrupp för ungdomar med rektorer, socialtjänstrepresenteranter, kuratorer, bovärdar, fältassistenter, fritidsledare, polis, ungdomssamordnare, ungdomscoach, Tullengymnasiet m fl. SSP (samverkan Skola-Social-Polis) är inbyggd i nätverksgruppens arbete.

Polisens arbetssätt Tillit

Polismyndigheten i Västra Götaland har, efter en omfattande utredning om kriminalitet och brottslighet, beslutat att i Borås kraftsamla på två utsatta områden, Hässleholmen och Norrby. Fyra poliser och en arbetsledare arbetar inom verksamheten med mål att skapa förståelse och tillit för polisarbetet i dessa områden. Gruppchefen har under 2008 väl satt sig in i det urbana utvecklingsarbetet på Hässleholmen, och hans kollegor startade sin tjänstgöring i januari 2009.

Basfakta

Nedan redovisas andel vuxna som inte hyser oro att utsättas för brott enligt polisens trygghetsmätning i Borås Stad från 2002. År 2007 genomfördes ingen trygghetsmätning.

Kommundel	Stadsdel	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2008
		%	%	%	%	%	%	%
Brämhult	Hässleholmen	27	24	21	24	23	30	40
Brämhult	Annan del					42	41	44
						33	33	34
	Övriga stadsdelar	35	31	33	36			
Centrum	Centrum	31	38	34	32	33	34	34
Dalsjöfors	Dalsjöfors	38	43	44	39	46	42	46
Fristad	Fristad	40	34	41	43	45	47	42
Göta*	Göta	28	30	37	36			34
	Göta annan del					34	32	42
Norrby	Norrby stadsdel	21	26	30	26			
	Övr stadsdelar	39	45	39	43			
	Norrby annan del					40	47	45
Sandhult	Sandhult	35	37	31	34	36	38	40
Sjöbo	Sjöbo stadsdel	32	36	28	34	28	32	42
	Övr stadsdelar	25	33	40	31			
	Sjöbo annan del					35	38	48
Trandared	Trandared	39	37	43	35	40	37	42
	Hulta*							41
Viskafors	Viskafors	40	37	33	37	38	35	40
Totalt	Borås Stad	34	36	36	36	37	38	41
Totalt	Polisområde 2	34	35	34	32	34	35	37

* Nya områden 2008

Kunskapsbaserat utvecklingsarbete

Idéer eller bekräftelse på att trygghetsarbetet är på rätt väg har deltagande samverkanspartner inhämtat hos kollegor i övriga kommunalar i Borås, och hos organisationer och myndigheter i andra kommuner. Brottsförebyggande rådet bidrar genom sina konferenser till ökad kunskap och inspiration genom erfarenhetsutbyte. EU-experten Hans Schlappa studerade arbetet med att stödja ungdomar våren 2007 inom Urbactprogrammet Support for cities. Hans rapport har gett inspiration för det fortsatta arbetet. En behovsanalys gjordes samma år, då boende fick ge sin bild av bl a trygghet, men även attraktivitet. Bärkraftsprocessen bland de boende (kultur-analysmetod nämnd tidigare i skriften) förväntas efterhand som intervjuresultat kommer in ge viktig stimulans till trygghetsarbetet. Strävan i allt trygghetsarbete är att tillvarata brukarnas, medborgarnas eller hyresgästernas önskemål.

Övergripande mål

Ökning av den upplevda känslan av trygghet från 40 till 60 procent genom insatser i samverkan inom det urbana utvecklingsarbetet.

Planerade Insatser

▪ **Ökad trafiksäkerhet på Hässleholmen**

Mål Minskad genomfartstrafik på Åsvägen med 25 procent per år från år 2009
Ombyggnad till en gata likt lokalgata år 2013.

Samverkans- Boende i området, AB Bostäder, Brämhults Kommundel, Gatukontoret,
partner Samhällsplaneringsavdelningen KKK Borås Stad, NTF, polisen.

Uppföljning Höst 2009, 2010, 2011, 2012

Utvärdering 2013

▪ **Medborgarvandringar**

Mål Medborgarvandringar varje vecka med särskilt fokus kvällar och helger.

Samverkanspartner

Boende i området, Hyresgästföreningen, Hässlehus Fritidsgård, Vi Hässleholmen, Tillitspolisen

Uppföljning: Löpande veckovis 2009

Utvärdering: December 2009

▪ **Lokalt föreningsråd på Hässleholmen**

Mål Bilda Hässleholmens lokala föreningsråd våren 2009

Samverkanspartner
Föreningar, Vi Hässleholmen

Uppföljning: Löpande månadsvis

Utvärdering : December 2010

▪ **Utveckling av ungdomsrådet**

Mål Öka antalet ungdomar i ungdomsrådet från 13 till 20 deltagare.

Samverkans- Vi Hässleholmen, Hässleholmens lokala föreningsråd, Brämhults
parter kommunalnämnd, Hässlehus fritidsgård

Uppföljning: Löpande månadsvis

Utvärdering: December 2009

▪ **Skrivarverkstad**

Mål Skapa skriarverkstad under 2009, där unga visar sin syn på Hässleholmen

Samverkans-
parter Boende ungdomar, Hässlehus fritidsgård, Samhällsplaneringsavdelningen KKK
Borås Stad, Borås Tidning, Odd Fellow Sjuhärad

Uppföljning: Vår och höst 2009

Utvärdering: 2010

▪ **Skyltning av gator och torg**

Mål 5 anvisningspilar och 8 anslagstavlor sätts upp på Hässleholmen

Samverkans- AB Bostäder, Brämhults Kommunel, Gatukontoret,
parter Samhällsplaneringsavdelningen KKK Borås Stad, Boverket

Uppföljning: Månadsvis under 2009

Utvärdering: Vår 2010

▪ **Medborgardialoger**

Mål Genomföra två medborgardialoger

Samverkans-
partner Vi-Hässleholmen, kommunalpolitiker, boende

Uppföljning: Vår och höst 2009-2010

Utvärdering: Efter varje genomförande

▪ **Minskad trafikfarlig mopedåkning**

Mål Minska ”busåkandet” med moped på Hässleholmen till noll fall.

Samverkans- Boende, AB Bostäder, Hyresgästföreningen, Vi Hässleholmen, Tillitspolisen
partner

Uppföljning: Månadsvis under 2009

Utvärdering: December 2009

Trygghetsvandringar

Mål: Kontrollera den fysiska tryggheten på Hässleholmen

Samverkans- AB Bostäder, Hyresgästföreningen, Gatukontoret
partner Brämhults kommunal samt övriga för vid tillfället aktuella organisatio-
ner och föreningar.

Uppföljning Vår och höst

Utvärdering Höst 2010

Konstnärlig utsmyckning

Mål Uppgradera och förtäta Hässleholmens konstnärliga utsmyckning minst
till 1975 års nivå

Samarbets- AB Bostäder, Brämhults kommunal, Borås Stads kulturkontor, boende,
partner berörda konstnärer

Uppföljning Höst 2009

Utvärdering Höst 2001

Målområde *Tillväxt*

Nuläge med historik

BrämHulta företagarförening

Inom postnummerområdet för Hässleholmen finns 177 småföretag. Föreningen *BrämHulta företagarförening* hade 2007 ca 100 företag som medlemmar. Föreningen har sedan flera år ett samarbete med Kommundel Brämhult, som syftar till att gemensamt ta ansvar för integrationen av personer med invandrarbakgrund. Föreningens ordförande ingår i styrgruppen för Hässleringen. Brämhults kommundel är medlem i föreningen.

Ägarskiften

Samverkan sker med näringslivsenheten i Borås Stad i satsningen *Ägarskiften*. Inom de femton närmaste åren uppskattas 4 500 småföretagare lämna över ägandet av sina företag av åldersskäl. Näringslivskontoret vill underlätta ägarskiftet med mål att framgångsrika företag ska leva vidare. En del av arbetet inriktas på att ge stöd till invandrade svenskar med intresse av att överta ett företag. Handläggare på näringslivsenheten samarbetar med projektledare för delprojektet när det gäller att förbereda deltagare i Kedjan för eget företagande.

Ung företagsamhet inom EU-projektet *Kedjan*

En särskild satsning för unga mellan 16-21 år. Ung Företagsamhet (UF) är en ideell förening som driver ett utbildningskoncept i gymnasieskolan med syfte att stimulera ungdomars kreativitet och entreprenörsanda. UF:s huvudsakliga mål är att ge eleverna självförtroende, kunskaper och vilja att "ta för sig", både som blivande medarbetare och egenföretagare. Genom att driva ett UF-företag vinner eleverna en ökad tro på sin egen förmåga och på framtiden. I *Kedjan* appliceras UF-konceptet på deltagare inom projektet och vidgas till att även omfatta vuxna deltagare. Arbetssättet i detta fall är frikopplat från gymnasieskolan.

Socialt företagande

Brämhults kommundel är samverkanspart i utvecklingsarbetet som ska stimulera socialt företagande, lett av Coompanion Sjuhärad.

Ekobrottsmyndigheten

Ekobrottsmyndigheten ska bedriva ett långsiktigt brottsförebyggande arbete för att tillsammans med andra myndigheter och organisationer hindra att ungdomar rekryteras till svart arbete. Som ett led i detta arbete genomförs ett samarbete inom EU-projektet *Kedjan*. Ekobrottsmyndighetens medverkan är initialt att informera handläggare, lärare, ledare m fl om effekter av utanförskapet i form av rekrytering av svart arbetskraft samt om den ekonomiska brottslighetens drivkrafter. Vidare avser Ekobrottsmyndigheten att medverka i arbetsförberedande åtgärder för deltagare i projektet med brottsförebyggande information

Planerade insatser

- **Information för personal och kurs för deltagare inom Kedjan med syfte att minska den ekonomiska brottsligheten i samarbete med Ekobrottsmyndigheten.**

Mål: Genomföra minst ett informationstillfälle för personal
Genomföra kurs som en del av de arbetsförberedande åtgärderna inom Kedjan våren 2009.

Samverkanspartner: Ekobrottsmyndigheten
Delprojektet På väg inom EU-projektet Kedjan
Verksamheter inom Brämhults kommunal

Uppföljning: Projektledningen Kedjan, i samband med varje del i insatsen.

Utvärdering: Som en del av den externa utvärderingsprocessen inom Kedjan år 2009

- **Informationsinsatser inom näringslivet**

Mål: Att öka kunskaperna inom näringslivet om möjligheter till utveckling genom att ta till vara resursen i en mångkulturell befolkning genom minst 4 informations- och inspirationstillfällen i Rotary-klubbar, företagareföreningar och liknande under år 2009

Samverkanspartner: Delprojekt Näringslivsbryggan inom EU-projektet Kedjan
Rotaryklubbar, företagareföreningar

Uppföljning: Kontinuerligt under året vid projektledningsmöten

Utvärdering: Som en del av den externa utvärderingsprocessen inom Kedjan år 2009.

- **Utveckling genom en offentlig mediadebatt**

Mål: Initiera en mediadebatt med uppmärksamhet vid minst 3 tillfällen under 2009 i Borås Tidning, Radio Sjuhärad på företagens kunskap och förhållningssätt till en mångkulturell resurs inom näringslivets olika delar.

Samverkanspartner: Borås Tidning och Radio Sjuhärad
Företag som är involverade i projektet Kedjan

Uppföljning: Kontinuerligt under året vid projektledningsmöten

Utvärdering: Som en del av den externa utvärderingsprocessen inom Kedjan år 2009.

- **Utbildning inom Ägarskiften**

Mål: Minst 2 deltagare i utbildning formad av Nyföretagarcentrum och Näringslivsenheten under 2009 med syfte att bereda deltagare att i en framtid överta och driva ett företag.

Samverkanspartner: Näringslivsenheten och Nyföretagarcentrum

Uppföljning: Kontinuerligt under året vid projektledningsmöten

Utvärdering: Som en del av den externa utvärderingsprocessen inom Kedjan 2009

▪ **Socialt företagande**

Mål: Bereda underlag för beslut under 2009 om planering och igångsättande av socialt företagande

Samverkanspartner:

Borås Stad, Brämhults Kommun, Arbetsmarknadsinsatser, Coompanion, Företag

Uppföljning: Kontinuerligt under året vid projektledningsmöten

Utvärdering: Som en del av den externa utvärderingsprocessen inom Kedjan 2009

Strategiskt partnerskap

Nedan följer en förteckning över de myndigheter, verksamheter och andra organisationer som ingår i det lokala partnerskapet för Hässleringen.

Följande myndigheter har tecknat samverkansavtal med Brämhults kommunal:

Arbetsmarknadsverket
Försäkringskassan
Polisen
Ekobrottsmyndigheter

Följande verksamheter och organisationer ingår i det lokala partnerskapet och har tecknat partnerskapsöverenskommelser:

AB Bostäder, Borås
Arbetsmarknadsinsatser, Borås Stad
Bogemenskapen Merhuset
Borås AIK
Borås kulturskola, Borås Stad
Brottsförebyggande rådet i Borås Stad
BrämHulta företagarförening
Coompanion Sjuhärad
Folkhälsokommittén i Västra Götalandsregionen
Folktandvården Boda
Folkuniversitet, Borås
Fritids- och turistnämnden, Borås Stad
Gatukontoret, Borås Stad
Hyresgästföreningen Borås/Bollebygd
Hyresgästföreningen BÄSK, Västra Götalandsregionen
Hässleholmens intresseförening
Hässleholmens kyrka, Svenska kyrkan i Borås
Högskolan i Borås, Pedagogiska institutionen
Kulturförvaltningen, Borås Stad
Näringslivsenheten, Borås Stad
Rädda Barnen, Borås
Samhällsplaneringsavdelningen, Kommunledningskansliet Borås Stad
Skolföreningen Dagfolkhögskolan Hässleholmen i Borås
Socialkontoret: Individ och familjeomsorgen och Samlad sysselsättning
Ung Företagsamhet Älvsborg
Vuxenutbildningen, Borås Stad
Västra Götalandsregionen, Hälso- och sjukvårdskansliet Borås